

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 7. april 2021 blev i sag nr. 94858:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Gjensidige Forsikring
A.C. Meyers Vænge 9
2450 København SV

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren er en andelsboligforening, der har tegnet bygningsforsikring. Af klageskema af 13/2 2020 til nævnet fremgår bl.a.:

"Kort redegørelse for sagen

Som advokat for ..., der er en sammenslutning af andelsbolighavere og dermed forbrugere, klager jeg herved over en afgørelse, Gjensidige har truffet og fastholdt vedr. udbedring af en vandskade i den forening tilhørende ejendom.

Sagsfremstilling:

Den 8. maj 2018 sprang et synligt rør på loft over opgangen ... læk. Dette medførte, at der blev vandskade igennem hele etagen fra 4. sal til kælder i højre side af opgangen.

Selskabet Gjensidige, der var bygningsskadeforsikring, anerkendte gennem ... skaden som dækningsberettiget. Efter der var udført tiltag til at standse skaden og foretage affugtning, iværksatte selskabet udbedring af etageadskillelser og de skadede lejligheder ved et af selskabet valgt entreprenørfirma ...

Skaden var så forholdsvis omfattende, at det var nødvendigt tillige at foretage genhusning af beboerne i nogle af lejlighederne i opgangen. Arbejdet blev afsluttet fra forsikringsselskabet side i sommeren 2019.

Efter indflytning i de renoverede lejligheder har beboerne i opgangen klaget over, at lydforholdene var væsentlige ringere, end de var forud for skaden og den af forsikringsselskabets entreprenør foretagne udbedring af skaden.

Forsikringstageren har med bistand fra sin tekniske rådgiver [rådgiver 1] påtalt overfor forsikrings-selskabet, at den valgte metode til udbedring, hvor lerindskud i etageadskillelserne er fjernet, har medført en betydelig forringelse af lydisoleringen mellem lejlighederne.

Gjensidige afviste at ændre udbedringsmetoden, men accepterede at betale halvdelen af udgiften til at gennemføre bygningsakustiske målinger. De nævnte målinger blev gennemført af [lydrådgiver 1], og der blev den 18. september 2018 udarbejdet et teknisk notat, som vedhæftes denne klage.

Det fremgår af indledningen punkt 1, at målingerne er udført for at dokumentere lydforhold i lejligheder, der har været berørt af renovering efter vandskade, og at der er udført referencemålinger i nabo-opgangen, som ikke har været renoveret.

Målingerne er foretaget af trinlydniveau og af luftlydisolering af etageskel mellem lejlighederne til højre.

Det fremgår af [lydrådgiver 1's] kommentar til måleresultatet punkt 9, at [lydrådgiver 1] betragter en forskel på 5 db eller mere for luftlydisolation og/eller trinlydniveau som en væsentlig forringelse. Måleresultaterne viser, at der i forhold til de originale lejligheder er en forskel for de renoverede lejligheder i luftlydisolationen på 8-10 db og i trinlydniveauet på 6-12 db. Det er [lydrådgiver 1's] konklusion, at lydforholdene må betragtes som væsentligt forringede for både luftlydisolation og trin-lydniveau.

Foreningen har foreholdt dette for Gjensidige, der imidlertid den 19. november 2019 har afvist, at arbejdet med etageadskillelserne ikke er udført korrekt og fastholdt, at det er med et acceptabelt niveau for lydisoleringen.

Selskabet har gjort gældende, at arbejdet er udført med gængse byggemetoder på skadestidspunktet og har henvist til, at udbedringen ikke er en kvalitetsmæssig ringere løsning end den oprindelige.

Forsikringsselskabet har tidligere anført, at der ikke på opførelsestidspunktet for ejendommen i 1926 var krav i bygningsreglementet til lydisolering og har anført, at selskabet har forholdt sig til, hvad der *'estimeres til at være et acceptabelt lydisolutionsniveau i ejendomme med træetageadskillelse fra en tilsvarende bygning opført i 1926'*.

Det gøres gældende, at selskabet ved den valgte udbedringsmetode har valgt en kvalitetsmæssig ringere løsning end den oprindelige, og at selskabet dermed ikke har opfyldt det i betingelserne aftalte, hvorefter skaden skal opgøres som genoprettelse af det beskadigede med samme bygge-måde på samme sted.

Udover rapporten fra [lydrådgiver 1] vedhæfter jeg selskabets afslag, formidlet til ... den 19. november 2019, med tilhørende forudgående mailveksling og en af [rådgiver 1] udarbejdet rapport om hvorledes forsikringsselskabets udbedring er foretaget og på hvilke måder udbedringsmetoden adskiller sig fra den anvisning i Byg-Erfa, selskabet henviser til er fulgt.

PÅSTAND:

For Forsikringsankenævnet nedlægger jeg påstand om, at selskabet skal tilpligtes at udbedre den foretagne renovering af etageadskillelserne, således at lydisoleringsniveauet oprettes til det samme niveau som forud for skadens indtræden.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?

Omgør udbedring."

I brev af 6/6 2020 fra selskabet til nævnet hedder det bl.a.:

"Vores forsikringstager er utilfreds med lydisoleringsforholdet i etageadskillelsen efter udbedring af vand-/fugtskade.

Supplerende sagsfremstilling

Den 8. maj 2018 modtager vi anmeldelse om, at synligt vandør på ejendommens loft er læk, og har forårsaget partiel skade i de underliggende lejligheder fra 4. sal ned til kælderen. Vi vedlægger fugtrapport fra [skadeservice], som illustrerer de skadede områder i de enkelte lejligheder (**bilag B**). Som anført af vores forsikringstagers advokat har to familier været genhuset i forbindelse med selve skadeudbedringen.

Efter skadeomfanget blev afdækket påbegyndes udbedring. Ejendommens etageadskillelse er udført som bjælkelag med lerindskud. Da reetablering ikke kunne udføres med lerindskud, blev dette i stedet reetablering jf. anbefalinger i BYG-ERFA (23) 180305 (**bilag C**). Detaljebeskrivelse efter udbedring vedlægges som **bilag D**.

I forbindelse med mangels gennemgang efter endt udbedring gør vores forsikringstagers rådgiver [rådgiver 1] gældende, at lydforholdene i lejlighed 2.th, 3.th. og 4.th. er forringet.

Bygningstaksator [taksator] undersøger om der er mulighed for at gennemføre lydmåling direkte for etageadskillelsen. Efter kontakt til Teknologisk Institut (TI), må taksator konstatere, at dette ikke er muligt.

Rådgiver 1 anbefaler i stedet at udføre en 'traditionel' undersøgelse af lydforholdene, hvorefter vores forsikringstager kontakter [lydrådgiver 1] på TI anbefaling. Taksator giver tilsagn om at deltage i betaling for undersøgelsen.

Lydrådgiver 1 Teknisk Notat af 18. september 2018 (**bilag G**). På baggrund af Notatet konstaterer taksator, at lydmålingerne ligger inden for rammerne i SBi anvisning 243 (illustreret ved tabel 5 i SBi 2015:27 side 22, **bilag E**).

Vores forsikringstagers advokat påklager herefter afgørelsen via forsikringstagerens forsikringsmægler ..., som kontakter skadeafdelingen. I forlængelse heraf foretager bygningstaksator [taksator 2] revurdering, **bilag F**, vi henviser i det hele til revurderingen. Vi fastholder herefter afgørelsen, som videreformidles til advokaten af Forsikringsmægler i mail af 19. november 2019 (bilagt klagen).

Herefter indbringes sagen for Ankenævnet.

Ved indbringelsen er fremlagt notat pr. 10. februar 2020 fra rådgiver 1. Med udgangspunkt i dette notat gør forsikringstagerens advokat gældende, at der ved udbedringen er valgt en kvalitetsmæssig ringere løsning end den oprindelige, og der ikke er sket udbedring i overensstemmelse Byg-Erfa.

Advokaten anfører videre, at med Teknisk Notat fra lydrådgiver 1 (bilag G) er det dokumenteret, at lydisoleringen er væsentligt forringet.

Advokaten nedlægger krav om, at lydisoleringsniveauet oprettes til sammen niveau som forud for skaden.

Vi har indhentet bemærkninger til lydrådgiver 1 Notat fra vores rådgiver [lydrådgiver 2] (**bilag H**).

Vores vurdering

Forsikringsbetingelserne er grundlaget for aftalen, som er indgået med forsikringstageren og som er forpligtende for parterne. Vi vil i det følgende først præcisere forsikringsbetingelsernes bestemmelser om erstatningsopgørelsen. Herefter vil vi kommentere både Byggeteknisk notat fra rådgiver 1, Teknisk Notat fra lydrådgiver 1 samt bemærkninger fra lydrådgiver 2. Sluttelig vil vi sammenfatte vores vurdering.

Forsikringsbetingelser

Af forsikringsbetingelsernes afsnit om Erstatningsregler fremgår det af punkt 112, at bygningen er dækket for den fulde værdi som ny.

Videre fremgår det af punkt 112.1.1, at: *'Skaden opføres på grundlag af det beløb, som efter priserne på skadetidspunktet vil medgå til genoprettelse af det beskadigede med samme byggemåde på samme sted.'*

Og af punkt 112.1.2 fremgår, at: *'Ved prisansættelsen kan ikke benyttes priser for dyrere byggematerialer end i de skaderamte bygninger og højst priser for byggematerialer og byggemetoder, der er gængse på skadetidspunktet. (...)'*

Som det fremgår, skal der som udgangspunkt ske genoprettelse af det beskadigede med samme byggemåde. Udgangspunktet er dog modificeret ved, at udbedring skal ske ved byggematerialer og byggemetoder, der er gængse på skadetidspunktet.

Ved gængs byggemåde forstås, at genopretningen/reetablering skal ske på en håndværksmæssig kendt og alment anvendt måde på skadetidspunktet.

Den skaderamte ejendom er opført i 1926 efter datidens byggeskik, hvilket bl.a. indebærer, at etageadskillelsen er udført i træ med lerindskud. Lerindskud var datidens brand- og lydisolerende materiale. Anvendelsen af lerindskud ophørte omkring 1950, og er ikke en byggemåde der anvendes i dag, hvorfor der heller ikke sker reetablering med denne byggemåde, jf. forsikringsbetingelsernes punkt 112.1.2.

Byg-Erfa (23) 180305 om *'Brandsikring og Lydisolering af træetageadskillelser – ombygning om renovering'* anviser jf. erfaringsbladets indledning hvordan en *'ny brandsikring og lydisolering kan udføres korrekt for eksisterende ældre træetageadskillelser'*. Bemærk, at der i formuleringen anvendes 'kan' og ikke 'skal', hvorfor erfaringerne er vejledende. Erfaringsbladet er i det hele en ret-

ningsvisende vejledning for hvorledes der kan ske reetablering efter den aktuelle vand-/fugtskade – en reetablering som ligeledes opfylder forsikringsbetingelserne.

Af erfaringsbladet siden 2, nederst i først spalte anføres: *'På de efterfølgende detaljetegninger 1 og 2 ses den traditionelle træetageadskillelse og et materialeeksempel på et alternativ til et traditionelt indskudslag, som både tilgodeser gældende brandkrav og opretholder de oprindelige lyd-mæssige egenskaber.'* Bemærk, at også her nævnes *'materialeeksempel'*, altså vejledende.

Detalje 1 svarer til det eksisterende, reetablering er sket på baggrund af materialeeksemplet i detalje 2.

Byggeteknisk notat fra rådgiver 1 (bilagt klagen)

For rådgiver 1 indledende bemærkninger skal vi anføre, at det påhviler klager at godtgøre, at der er fejl eller mangler ved det udførte arbejde.

Da klager, forsikringstageren, heller ikke med notatet fra rådgiver 1 har godtgjort, at dette er tilfældet, har vi under sagen ikke kunne tilbyde at afholde omkostninger til destruktive indgreb. Vi formoder, at notatets fotomateriale er optaget under selve udbedringen, og ikke ved et efterfølgende destruktivt indgreb. Vi har i forbindelse med klagen gjort gældende, at da klagen angår lydmæssige forhold, er det nærliggende at udføre lydrelaterede undersøgelser. Som anført tidligere har vi tilbudt hel eller delvis betaling af forsikringstagers omkostninger til lydundersøgelsen.

For SBI 2015:27 skal vi præcisere, at denne er en kortlægning af konstruktioner og lydisolering i det danske etagebyggeri med henblik på at klarlægge forbedringsmulighederne. Som anført af rådgiver 1 er der ikke udført feltmålinger for byggeri som det her omhandlende. Derfor er rapporten som helhed ikke relevant for nærværende. I lyset heraf har vi alene henvist til illustration 5 om bygningstyper (side 22), som netop viser krav til lydisolering i byggeri af nærværende karakter ved Bygningstype E1. Illustrationen er oprindeligt optrykt i SBI-anvisning 243 fra 2013 om Lydisolering mellem boliger i eksisterende byggeri, og som i øvrigt er udtryk for lydisoleringskrav i BR10/BR15.

Vi fastholder herefter at bygningstype E1 for ældre muret byggeri med træetageadskillelser angiver de lydisoleringskrav, som er gældende for det aktuelle byggeri. Det er disse krav som er retningsvisende for den reetablering, som har fundet sted i nærværende sag og ikke krav anført i tidligere SBI anvisning ex. fra 1992. Bemærk, at lydklassificering efter DS 490/DS 490:2007 ikke er gældende for bl.a. bygningstype E1, og således ikke gældende for den her omhandlende ejendom.

For så vidt angår reetablering er det korrekt, at der ikke er udført isolering med indskudsler og -brædder, da indskudsler ikke er en byggemåde/-skik som er gældende og anvendt i dag.

Den partielle udbedring i lejlighederne er derimod udført i overensstemmelse med Byg-Erfa (23) 180305 vejledning i detalje 2, side 2, idet opbygningen er udført omkring det eksisterende bjælkelag og gulv. Efter affugtning er etageadskillelsen udført med 100 mm bandbatts med glødetråd, herefter 15 mm brandgips med brandfuge, 19 x 100 mm tætforskalling (og således ikke blot en traditionel forskalling med 'mellemrum', og herefter igen 15 mm brandgips, jf. detaljetegning (bilag D). Bemærk i øvrigt, at der er anvendt 100 mm brandbatts og ikke blot 50 mm fleksibel mineraluld, jf. vejledningen i detalje 2.

Som det fremgår, er der sket reetablering i overensstemmelse med vejledning i detalje 2 med egne og korrekte materialer. Bemærk, at det udtrykkes i erfaringsbladet 23, at det der er afgørende for lydforholdene, er den samlede masse ved reetableringen, som skal svare til den fjernede masse. Dette fremhæves også særligt af Lydrådgiver 2 i 6. spørgesvar.

Rådgiver 1 bemærkning om, at der skulle være nærliggende risiko for nedbøjning, hvorefter gipspladerne vil åbne sig er udokumenteret – der er anvendt 15 mm brandgips fastgjort til 45 mm regler, jf. detaljetegning. Der er i rådgiver 2 notat ikke anført konkrete forhold omkring udbedringen, som tilsiger, at der skulle opstå forhold af den beskrevne karakter. Vi må konstatere, at i skrivende stund er der ikke fremkommet reklamationer herom. Skulle der, mod forventning, komme konkret og faktisk reklamation, vil vi, sammen med entreprenøren, naturligvis forholde os hertil.

Vi må herefter konstatere, at notatet fra rådgiver 1 ikke dokumenterer eller på anden måde påviser, at der skulle være fejl eller mangler ved den udførte reetablering. Derimod må vi fastholde, at der er sket en korrekte udbedring i overensstemmelse med vejledningen i Byg-Erfa (23) 180305, og dermed også forsikringsbetingelsernes punkt 112.

Teknisk Notat fra lydrådgiver 1 (bilagt G)

Lydrådgiver har udført målinger i de renoverede lejligheder, som viser en luftlydisolation svarende til 43-45 dB og et trinlydsniveau svarende til 70-75 dB.

Der er udført kontrolmålinger i naboopgang, som ikke har været berørt af skaden, og derfor ikke er renoveret ved skadeudbedring. Kontrolmåling i naboopgangen viser en luftlydisolation svarende til 53 dB og et trinlydsniveau svarende til 63-64 dB.

På baggrund af målingerne i de berørte lejligheder sammenholdt med kontrolmålingerne konkluderer lydrådgiver 1, at differencen er udtryk for en væsentlig forringelse i de renoverede lejligheds lydisolering.

Vi noterer os, at lydrådgiver 1 alene har vurderet forringelsen ved difference i forhold til ikke renoverede lejligheder i naboopgang.

Først skal vi gøre gældende, at allerede det forhold, at målingerne er sammenlignet og vurderet i forhold til konstruktioner som ikke er udført med samme byggemåde i sig selv medfører, at målingsresultaterne ikke er sammenlignelige, jf. også Lydrådgiver 2 notat i 2. spørgeafsnit. Hertil kommer, at kontrolmålinger er udført i 'værelser' og ikke 'køkken-alrum' og således ikke ens boligrum, hvor vi særligt skal fremhæve at lydforholdene forringes i rum med rørføring og gennem-brydning til sport mv. som anført både i erfaringsblad 23 og i notat fra Lydrådgiver 2 i 8. spørgeafsnit.

Hertil kommer, at kontrolværelsernes opbygning mv. end ikke er beskrevet, men blot illustreret ved plantegning i lydrådgiver 1 notat.

Endelig forholder lydrådgiver 1 sig ikke til, at de omhandlende lejligheder har gennemgået en renovering, som indebærer en anden konstruktion end den oprindelige, herunder de lydisoleringskrav, som man med rette kan forventes af konstruktionen, som den fremstår i dag.

Sammenholder vi lydrådgiver 1 måleresultat med de forventede lydisolationsværdier anført i detalje 2 i Byg-Erfa (23) 180305, må vi konstatere at de af Lydrådgiver 1 målte resultater svarer til de værdier, som er angivet i erfaringsbladet. Blot for god ordens skyld skal vi anføre, at vi er opmærksomme på, at den laveste værdi i luftlydisolation i det Teknisk Notat er målt til 43 dB, mod 44 dB i detalje 2 i erfaringsblad 23, og vi skal derfor henvise til at lydrådgiver 2 i 5. spørgeafsnit anfører, at *'difference er dog så lille, og inden for måleusikkerheden, at jeg vil betragte det som overholdt'*.

Herefter må vi konstatere, at lydrådgiver 1 konklusion ikke kan tages til indtægt for de lydisoleringskrav, som med rette kan forventes efter udbedring af en forsikringsdækket vand-/fugtskade.

Notat fra lydrådgiver 2 (bilag H)

Udover de tidligere henvisninger, skal vi blot her fremhæve, at Lydrådgiver 2 angiver i 2. spørgeafsnit, at alle undersøgelser viser, at lydforholdene i ældre bjælkelag er meget varierende. Ligesom det angives, at der vil være forskel i trinlydisolationen i den oprindelige konstruktion i forhold til den nuværende. Vi skal dog fremhæve, at Lydrådgiver 2 angiver, at *'der kan [vores fremhævelse] være en ændring af etageadskillelsens masse. Det skal understreges, at er der kun tale om en mindre masseændring, giver dette også en mindre ændring af lydforholdene'*.

På baggrund af de målinger, som Lydrådgiver 1 har udført i de renoverede lejligheder, må vi konstatere, at lydisolationsforholdene lever op til de lydkrav, som fremgår af Erfaringsblad 23, hvilket medfører, at vi må konkludere, at der er reetableret en tilstrækkelig masse, jf. også detaljetegning (bilag D).

Skal der udføres en yderligere lydisolation vil dette forudsætte, at selve konstruktionen ændres, jf. 3. spørgeafsnit, hvilket ikke er omfattet af forsikringens dækning jf. punkt 112.1.1.

Sidst skal vi fremhæve, at Lydrådgiver 2 i 8. spørgeafsnit ligeledes i sin vurdering af lydisoleringen tager udgangspunkt i de lydisoleringsværdier, som anføres i Erfaringsblad 23. Lydrådgiver 2 anfører *'Det der er påfaldende i denne sag er, at de renoverede lejligheder ligger helt i bunden af den forventede værdi, og de ikke-renoverede ligger helt i top over resultater, og det forhold er noget underligt'*. Da værdierne ligger inden for rammen i erfaringsblad 23, har vi ikke foretaget yderligere i denne forbindelse.

Sammenfattende konklusion

Vi fastholder, at der i overensstemmelse med forsikringsbetingelsernes punkt 112 skal ske reetablering med byggemateriale og byggemetoder, som er gængse på skadetidspunktet.

Brand- og lydisolering blev i ældre etageejendommen udført med lerindskud i træetageadskillelsen. Dette er en byggemethode, som for længst er forladt, og er således ikke udtryk for en gængs byggemethode på skadetidspunktet.

Derimod bør udbedring ske med udgangspunkt i vejledning efter Byg-Erfa (23) 180305. Vejledningen er udtryk for byggetekniske erfaringer her i landet, og de konkrete metoder i erfaringsbladet er godkendt af såvel Københavns – som Århus kommune, som anført af taksator 2.

Erfaringsbladet viser i Detalje 2 en vejledning i nutidig udbedring af træetageadskillelsen med lerindskud i ældre ejendommen. Denne vejledning har dannet baggrund for den partielle udbedring, som er gennemført.

Vi må videre konstatere, at der med den aktuelle udbedring er opnået lydisoleringsforhold, som ligger inden for de anviste og forventede værdier for lydforhold i byggeri af denne karakter. For fuldstændighedens skyld skal nævnes, at et enkelt måleforhold viser en marginal fravigelse på en karakter. Lydrådgiver 2 definerer denne fravigelse som en bagatel, som ligger indenfor måleusikkerheden.

Vi fastholder, at forsikringstagers advokat med de fremlagte notater ikke har dokumenteret eller på anden måde sandsynliggjort, at den udbedring, der er udførte ikke svarer til vejledningen i erfaringsblad 23 både for konstruktionen samt lydisoleringen.

I den forbindelse må vi desuden afvise, at der kan ske en sammenligning af lydisoleringsforhold i den oprindelige ejendom og i den renoverede del, heller ikke hvis sammenligningen skete i identiske rum allerede fordi bjælkelaget ikke er identisk.

Vi må i det hele fastholde, at vi, inden for rammerne af den indgåede aftale, har udført den udbedring som var mulig, og som ikke er en kvalitetsmæssig ringere løsning end den oprindelige. Vi har med den valgte udbedringsløsning opfyldt forsikringsaftalen."

Klagerens advokat har i brev af 8/9 2020 til nævnet bl.a. bemærket:

"Forsikringsselskabet henviser til den som bilag F fremlagte skrivelse fra bygningstaksator [taksator 2].

Selskabet henviser til, at det af betingelserne punkt 112.1.2. fremgår, at der benyttes priser for byggematerialer og byggemetoder, der er gængse på skadetidspunktet.

Selskabet henviser herefter til, at den metode, selskabets entreprenør har anvendt i et vist omfang, svarer til den i Byg-ERFA (23) 180305 anførte vejledning, idet selskabet understreger, at der er tale om en retningsvisende vejledning og således ikke et krav i henhold til Byg-ERFA Bladet.

Selskabet henviser til, at det af Byg-ERFA Bladet, som selskabet fremlægger som bilag C, fremgår, at retablering kan ske eksempelvis som materialeeksempel detalje 2.

Selskabet fremlægger som bilag D en detaljetegning over etageadskillelsen, der skal vise, hvorledes arbejdet er udført og anfører, at det udførte arbejde svarer til detalje 2.

Oplysningen er imidlertid ikke korrekt.

Forholdet er det, at den af selskabet valgte entreprenør ikke har bevaret indskudsbrædder i den udførte konstruktion. Dette skyldtes muligvis, at entreprenøren valgte at udføre arbejdet nedefra i stedet for oppefra, og at entreprenøren dermed for at fjerne lerindskuddet var nødsaget til tillige at fjerne de eksisterende indskudsbrædder.

Det fremgår af Byg-ERFA Bladet, at udskiftning af materiale, der fastholder eksisterende brand- og lydtekniske egenskaber, bør ske som anført nedenfor:

Hvis indskudsleret alene udskiftes, uden at brædder fjernes, kan det ske til mindst to x 13 mm gipskarton-plader eller en 18 mm brandgipsplade samt fleksible mineraluld.

Hvis både indskudsler og brædder udskiftes, skal dette ske til mindst tre x 13 mm gipskarton-plader eller to x 15 mm brandgipsplade samt mineraluld.

Det fremgår af de billeder, klagers rådgiver [rådgiver 1] optog i forbindelse med, at arbejdet blev udført, at der alene er anvendt en lydgyipsplade på 15 mm og ikke som foreskrevet i Byg-ERFA Bladet to x 15 mm brandgipsplade.

Jeg noterer, at selskabet anfører, at der som loft er anvendt brandgips, og at denne brandgips er fastgjort i forskallingsbrædder. Byg-ERFAs anvisning viser imidlertid, at der udover de forskallingsbrædder, i hvilke loft gipsen kan fastgøres, skal være indskudsbrædder eller, hvis dette ikke er tilfældet, tre x 13 mm gipskartonplader eller to x 15 mm brandgipsplader. Byg-ERFA Blad (230) 180305 anfører, at loftsforbalking samt rørvæv og puds kan udskiftes til mindst 2 lag klasse 2 beklædning, den inderste i pladeform. I etageejendomme skal der afsluttes med klasse 1 beklædning af hensyn til brandkrav. I dette tilfælde er loftspuds m.v. erstattet af et lag lydgyips på 15 mm og 'tæt' forbalking ifølge selskabets oplysninger.

Arbejdet er således ikke udført i overensstemmelse med Byg-ERFA, og det gøres til støtte for klagen gældende, at bevisbyrden for, at der herefter er anvendt en byggemetode der er gængs på skadestidspunktet, påhviler selskabet, og at det ikke er forsikringstageren, der skal godtgøre, at arbejdet ikke er udført som i forsikringsbetingelserne foreskrevet, når Byg-ERFAs anvisninger ikke er overholdt af selskabets entreprenør.

Bevisbyrden vendes dermed.

Selskabet bestrider ikke resultatet af de lydmålinger, [lydrådgiver 1] har foretaget, men gør gældende, at det forhold, at målingerne sammenligner med konstruktioner, der ikke er udført med samme metode, indebærer, at målingerne ikke er sammenlignelige.

Der er tale om et af forsikringsselskabet selv opfundet krav, som i øvrigt er uopfyldeligt.

Udgangspunktet for at tegne en byggeskadeforsikring er, at der, såfremt skade indtræder, skal ske udbedring, således at forholdene på stedet ikke forringes.

Ved at foretage målinger mellem lejligheder i samme kompleks, der ikke er repareret af forsikringsselskabets entreprenør og de af forsikringsselskabets entreprenør repareret lejligheder, er det påvist, at der er sket en forringelse af lydisoleringsforholdene. Beviset for, at dette ikke skyldes den af selskabets entreprenør valgte – fra Byg-ERFAs anvisninger afvigende – byggemetode, påhviler selskabet og er ikke løftet.

Selskabet henviser til lydrådgiver 2, ..., hvis erklæring dateret 8. juni 2020 er fremlagt som bilag H. Selskabet fremhæver, at lydrådgiver 2 anfører, at værdierne i lydrådgiver 1s målinger ligger inden for rammen i Erfaringsblad 23. Det fremgår imidlertid af bilag H, at lydrådgiver 2 har lagt til grund,

at arbejdet er udført i overensstemmelse med Erfaringsbladet, hvilket som påvist ovenfor ikke er tilfældet.

Lydrådgiver 2 anfører i sit svar på spørgsmålet om, hvorvidt den valgte udbedringsmetode kan sidestilles med detalje 2, at det lydmæssigt handler om at få retableret så meget som muligt af den masse, der er blevet fjernet, 'og det kan erstattes af gipsplader'. Lydrådgiver 2 har således anlagt et forkert faktisk grundlag for sin besvarelse, og besvarelsen er derfor uden værdi for bedømmelsen af, hvorvidt selskabet har opfyldt sin forpligtelse.

Selskabet gør sammenfattende gældende, at der er sket retablering i overensstemmelse med forsikringsbetingelserne punkt 112, og at forsikringstager ikke har dokumenteret eller sandsynliggjort, at den udbedring, der er udført, ikke svarer til vejledningen i Erfaringsblad 23.

Det gøres for forsikringstager gældende, at der ikke er anvendt de i Erfaringsblad 23 anviste metoder til udbedring, og at bevisbyrden for, at arbejdet herefter er udført i overensstemmelse med forsikringsbetingelserne, påhviler selskabet, og at denne bevisbyrde ikke er løftet.

Det gøres selvstændigt gældende, at forståelsen af punkt 112 i forsikringsbetingelserne skal ske efter koncipistreglen, og at det afgørende herefter er, at det af punkt 112.1.1. for en forsikringstager må fremstå som klart, at priserne til udbedring af skaden er de, der vil medgå til genopretelse af det beskadigede.

Det fremgår af punkt 112.1.2, at der ved prisansættelsen ikke kan benyttes priser for dyrere byggematerialer end i de skaderamte bygninger. Forsikringstager kan derfor lægge til grund, at kvaliteten af den bygning, der er forsikret, vil indgå i bedømmelsen af, hvilken metode forsikringsselskabet skal anvende. Byggeri af lavere kvalitet kan udbedres, således at sammenligning for udbedringen kan være til gængs byggeri, hvorimod udbedring af et højt kvalitetsbyggeri som det omtvistede skal ske til samme kvalitetsniveau, som byggeriet havde.

Dette indebærer, at der ikke må ske en forringelse af lydforholdene ved udbedringen, således som tilfældet er for den konkrete udbedring.

Det af [lydrådgiver 2] i bilag H anførte om, at det kræver ændring af konstruktionerne af udføre trinlydisolation, f.eks. ved et nedhængt lydisolerende loft kan ikke tillægges vægt, når arbejdet ikke er udført i overensstemmelse med Byg-ERFA Bladets anvisninger, og selskabet ikke har dokumenteret, at en bevarelse af den hidtidige lydisoleringsstandard i ejendommen ved udbedring af en forsikringsdækket skade ville medføre en forbedring af byggeriet, som ikke er dækket af forsikringen.

Selskabet har ikke med den valgte udbedringsløsning opfyldt forsikringsaftalen med klager."

Selskabet har i brev af 28/9 2020 til nævnet bl.a. bemærket:

"Ad udbedring jf. BYG ERFA (23) 180305

Indledningsvist må vi fastslå, at det fremgår ikke af forsikringsbetingelsernes afsnit 112.1. om Skaeopgørelse for nyværdiforsikring, at udbedring skal ske i henhold til BYG-ERFA erfaringsblade.

Derimod fremgår det, at der – i relation til den konkrete skade – skal ske genoprettelse af det beskadigede med samme byggemåde, dog ved byggematerialer og byggemetoder, der er gængse på skadetidspunktet, jf. forsikringsbetingelsernes punkt 112.1.1 – 112.1.2.

Erfaringsbladet er udtryk for hvorledes en gængs reetablering kan ske, altså en vejledende udførelse, som beskriver et funktionskrav.

Som nævnt er vi ikke forpligtet til at foretage reetablering i overensstemmelse med BYG-ERFA. Uanset dette, vil det være naturligt at foretage en udbedring som svarer til anbefalingerne, ganske som sket, hvorefter konstruktionen kommer til at fremstå med brandsikring og lydisolering, som svarer til anbefalingerne i BYG-ERFA.

Med henvisning til bilag D og G samt med Lydrådgiver 2 bemærkning om difference i måleusikkerhed i bilag H, 5. spørgeafsnit, må vi fastslå, at reetableringen følger anbefalingen til brandsikring og lydisolering, som fremgår af erfaringsbladet Detalje 2.

Taksators korte bemærkninger vedlægges som **bilag I**.

Lydmålinger

For så vidt angår advokatens bemærkninger til hvorledes udbedring skal ske, henviser vi til vores bemærkninger til erstatningsreglerne i Høringssvar 1 af 6. juni 2020.

I relation til bemærkninger om Lydrådgiver 1 målinger fastholder vi det tidligere anførte, herunder at der ikke kan ske sammenligning mellem lydmålinger i renoverede- og originale lejligheder.

Som anført tidligere er det afgørende, at reetableringen samlet set opfylder lydisoleringskrav i BYG-ERFA. I den forbindelse må vi konstatere, at de lydmålinger som Lydrådgiver 1 har udført i de renoverede lejligheder, opfylder anbefalingen i BYG-ERFA med henvisning til nævnte bilag ovenfor.

Forståelse af forsikringsbetingelser

Der er ikke konkret belæg for en fortolkning af forsikringsbetingelsernes afsnit om Erstatningsregler, som anført af advokaten.

Blot for god ordens skyld skal vi bemærke, at lerindskud i etageadskillelsen var udtryk for gængs byggeskik i 1926."

I brev af 12/11 2020 fra klagerens advokat til nævnet hedder det bl.a.:

"Det af indklagede anførte om, at udbedring er sket svarende til anbefalinger i Byg-ERFA bladet er ukorrekt.

I dette tilfælde er indskudsleret og indskudsbrædderne fjernet.

I Byg-Erfa Blad (23) 180 305 anført: at såfremt indskudsler samt brædder (indskudsbrædder) fjernes, kan det udskiftes til 3 lag 13 mm gipskartonplade eller 2 lag 15 mm brandgipsplade samt mindst 50 mm mineraluld.

Den opbygning, som selskabet viser som udført i bilag D, opfylder ikke Byg-Erfa bladets anvisninger.

Retableringen følger således ikke anvisningen, for så vidt angår brand og lydkrav.

Ifølge tegningen, selskabets bilag D, der vedhæftes nærværende skrivelse, er gipspladerne frit-hængende mellem bjælkerne. Dette følger ikke leverandørens anvisninger, hvor der skal være understøtninger og fastgørelse pr. max 450 mm. Ifølge entreprenørens udleverede kvalitetssikring bestående af 5 sider, der tillige vedhæftes nærværende skrivelse, ses ingen fastgørelse på tvært af pladerne. Der ses alene fugemasse i samlingerne.

Når gipspladerne ikke er understøttet som foreskrevet, vil der være nærliggende risiko for, at der vil forekomme nedbøjninger på gipspladerne, der således kan åbne sig i samlingerne, hvorved både lyd- og brandsikring vil forringes yderligere.

Klager er med indklagede enig i, at selskabet ikke er forpligtet til at følge retableringen som beskrevet i BYG-ERFA Blad og er enig i, at den vejledende udførelse beskriver et funktionskrav.

Når imidlertid som her dette funktionskrav ikke er opfyldt, påhviler det forsikringsselskabet at løfte bevisbyrden for, at den metode, man har anvendt, der ikke fulgte BYG-ERFA metoden, var tilstrækkelig til at opfylde forsikringsbetingelsernes krav om, at det forsikrede efter skaden skal bringes tilbage til samme funktionsniveau, som det havde, før skaden indtrådte."

Selskabet har i brev af 1/12 2020 til nævnet bl.a. anført:

"Indledningsvist noterer vi os, at der er enighed om, at vi ikke er forpligtet til at reetablere som beskrevet i BYG-ERFA, som er udtryk for vejledning til funktionskrav.

Ad udbedring jf. BYG-ERFA (23) 180305

For brandkrav er reetablering sket med 100 mm brandbatts i stedet for 50 mm mineraluld. Opbygningen er således sket med 2 x 15 mm brandgipsplader samt 100 mm brandbatts samt brandfuge, hvorefter funktionskravet er opfyldt.

Med hensyn til lydkrav har vi allerede i høringsvar 1 dokumenteret og begrundet opfyldelse af vejledningens lydkrav i detalje 2.

Vi fastholder herefter, at det er dokumenteret, at vejledningens krav til såvel brand- som lydkrav er opfyldt med den skete udbedring.

Nærliggende risiko for nedbøjning

Vi har allerede i høringsvar 1 af 6. juni 2020, side 4 anført vores kommentarer til advokatens bemærkninger om dette.

Der er tale om en ubegrundet antagelse, jf. også bemærkninger fra entreprenøren i **bilag J**.

Sammenfatning

Ankenævnet for Forsikring

13.

94858

Vi har med høringssvar 1 og 2 samt nærværende både redegjort for og dokumenteret, at udbedring er sket i overensstemmelse med anerkendt og anbefalet principper og funktionskrav, jf. BYG-ERFA (23) 180 305.

Vores forsikringstager er herefter stillet i overensstemmelse med de krav, som der i dag stilles til udbedringsarbejder for ejendommen fra 1926, hvorefter vi har opfyldt forsikringsaftalen, jf. forsikringsbetingelsernes nærmere."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen. Klagerens lydrådgiver 1 har i teknisk notat af 18/9 2019 bl.a. anført:

"Bygningsakustiske målinger i AB ...

...

Resultatoversigt

Luftlydisolation, R'_w

Måling/ Kurveblad nr.	Side	Senderum	Modtagerum	Måle- resultat
1	7	██████████, 3. th Køkken-alrum	██████████, 4. th Køkken-alrum	43 dB
2	8	██████████, 2. th Køkken-alrum	██████████, 3. th Køkken-alrum	45 dB
3	9	██████████, 1. th Stue	██████████, 2. th Køkken-alrum	43 dB
4	10	██████████, 3. tv Værelse	██████████, 4. tv Værelse	53 dB
5	11	██████████, 2. tv Værelse	██████████, 3. tv Værelse	53 dB
6	12	██████████, 1. tv Værelse	██████████, 2. tv Værelse	53 dB

Trinlydniveau, $L'_{n,w}$

Måling/ Kurveblad nr.	Side	Senderum	Modtagerum	Måle- resultat
7	13	██████████, 4. th Køkken-alrum	██████████, 3. th Køkken-alrum	75 dB
8	14	██████████, 3. th Køkken-alrum	██████████, 2. th Køkken-alrum	73 dB
9	15	██████████, 2. th Køkken-alrum	██████████, 1. th Stue	70 dB
10	16	██████████, 4. tv Værelse	██████████, 3. tv Værelse	63 dB
11	17	██████████, 3. tv Værelse	██████████, 2. tv Værelse	63 dB
12	18	██████████, 2. tv Værelse	██████████, 1. tv Værelse	64 dB

1. Indledning

Efter anmodning fra ... har ..., i ejendomsforeningen ..., beliggende ..., udført målinger af lydforhold mellem boliger. Målingerne er udført for at dokumentere lydforhold i lejligheder, der har været berørt af renovering efter vandskade. Som reference er der udført målinger i naboopgang, der ikke er berørt af renovering eller vandskade.

2. Måleobjekt

Ejendommen, som er beliggende ... er en ældre ejendom fra 1926. Etageskellene er træbjælkelag. I opgangen ..., th. har der været en vandskade i køkken og tilhørende stue, som har medført en renovering af etagedæk i køkken og stue på alle etager. For at dokumentere lydforholdene i lejlighederne berørt af renoveringen, er der for sammenligning udført målinger i naboopgangen beliggende ..., tv, hvilken ikke er berørt af renovering. Der er udført målinger af trinlydniveau og luftlydisolation af tre etageskel i hver af opgangene.

3. Prøveudtagning

Prøveudtagningen (udvælgelsen af testrummene) er foretaget i samarbejde med rekvirenten.

4. Målemetode

Målingerne er udført i henhold til SBI-anvisning 217, 'Udførelse af bygningsakustiske målinger'.

Måling af luftlydisolation er udført i overensstemmelse med DS/EN ISO 16283-1:2014, 'Akustik - Feltnåling af lydisolation i bygninger og af bygningselementer - Del 1: Luftlydisolation'.

Måling af trinlydniveau er udført i overensstemmelse med DS/EN ISO 16283-2:2015, 'Akustik - Feltnåling af lydisolation i bygninger og af bygningselementer - Del 2: Trinlydisolation'.

...

6. Målebetingelser

Målingerne er udført den 28. august 2019. Lejlighederne var møblerede.

...

9. ... kommentarer til måleresultaterne

Formålet med målingerne har været at dokumentere, om lydforholdene i de renoverede lejligheder er påvirket af renoveringen af etagedækkene.

... betragter en forskel på 5 dB eller mere for luftlydisolation og/eller trinlydsniveau som en væsentlig forringelse.

Måleresultaterne viser, at der er en forskel i luftlydisolation mellem de renoverede lejligheder og de originale lejligheder på 8-10 dB og en forskel i trinlydniveau på 6-12 dB.

Lydforholdene må altså betragtes som væsentlig forringet for både luftlydisolation og trinlydniveau.

	Luftlydisolation R'_w [dB]	Trinlydniveau $L'_{n,w}$ [dB]
Renoverede lejligheder	43-45	70-75
Originale lejligheder	53	63-64
Differens	8-10	6-12

"

I notat af 6/11 2019 fra selskabets taksator 2 hedder det bl.a.:

"Jeg har gennemgået bilag op [taksator 1] sag og skrivelse fra advokat og har følgende kommentarer:

Der er ved reparation ikke sket genopretning med samme byggemåde/metode, da anvendelse af lerindskud ikke er gængs byggeskik på skadestidspunktet, og dermed ikke forpligter selskabet jf. betingelserne.

Der er ved den valgte udbedringsmetode ikke valgt en kvalitetsmæssig ringere løsning end den oprindelige, men i stedet en løsning der opfylder normalt forventelige/opnåelige lyd og brandkrav ved renovering i forbindelse med skadede ejendommers etageadskillelse. Løsningen er en gængs udbedringsmetode og er tidligere godkendt ved brandudbedring både i Københavns Kommune og Århus Kommune. Løsningen er ligeledes beskrevet i Byg-Erfa datablad (23)180305, detalje 2 på side 2 af 4. [Lydrådgiver 1's] målinger holder sig indenfor de værdier der er anført i både Byg-Erfa blade og SBI anvisning, hvorfor jeg mener vi har overholdt vores forpligtelse som selskab.

Det er ikke et plausibelt krav fra FT at opfylde krav fra lige nøjagtigt denne ejendom, hvis denne har en bedre isolationsværdi end hvad der er gængs for tilsvarende bygninger. [Lydrådgiver 1's] referencemålinger er ligeledes foretaget i en anden type lejlighed, som ikke er 100 % identisk med den/de skadede, hvorfor jeg ikke mener de kan være fyldestgørende som reference for et krav. Forskelle i rørgennemføringer, flankerende lydtransmission gennem tunge skillevægge/ydervægge og anden indretning vil gældende for alle parametre give forskelle i målte værdier. Det ser umiddelbart ud til at referencelejlighed ikke har samme areal af skillevægge/ydervægge, hvilket vil give et andet resultat for trinlyd i forhold til de skadede lejligheder.

I givet fald den enkelte bygning skal danne grundlag for krav og FT kan vælge at lave referencemålinger i en vilkårlig lejlighed vil det fremadrettet medføre at vi skal foretage lyd-målinger ved alle udbedringer af skader på etageadskillelser inden opstart. Gængs udbedringsmetoder må være udgangspunktet for udbedring, hvilket jeg også tror ankenævnet vil resonere.

Udbedring af brand/vandskader som medfører fjernelse af lerindskud vil altid ændre lydforholdene, da nutidig byggeskik ikke harmoniserer med tidligere tiders byggeskik hvor murværk ved bjælkelag med vederlag på ydervægge og skillevægge var gennemuret mellem etager og derved giver lyden mulighed for at vandre fra etage til etage, specielt gældende for trinlyd (primært flankerende lydtransmission i gennemgående tunge vægge). En ændring af konstruktionerne således de lydmæssigt vil kunne opfylde det samme som lerindskud vil være nærmest teknisk umuligt i en eksisterende ejendom, ligesom udgiften vil medføre et tillæg som ikke kan forpligte selskabet i

forhold til den lydmæssige forbedring der vil kunne opnås. Det forventer jeg også vil være ankenævnets konklusion ved en evt. sag."

Af byggeteknisk notat af 10/2 2020 fra klagerens rådgiver 1 fremgår bl.a.:

"Formål

Supplerende beskrivelse og tekniske bemærkninger i forbindelse med udbedring af vandskade. Bemærkninger til Gjensidige Forsikrings argumentation for afvisning af at foretage udbedring af etageadskillelser efter renoveringen.

Beskrivelse af forløbet og tekniske bemærkninger:

Da beboerne tog lejlighederne i brug efter renoveringen, var der kraftige klager over de forringede lydforhold, (både trin- og luftlyd.) Beboerne oplyste, at de bl.a. tydeligt kunne høre tale mellem boligerne, hvilket der ikke havde været tilfældet før renoveringen.

Dette er påtalt over for forsikringsselskabet, derefter var forløbet som følger:

Det blev aftalt med forsikringsselskabet, at der skulle foretages destruktive undersøgelser.

Ved fremmødet den 05-02-2019 med håndværkerne og beboerne, hvor det var aftalt, at der skulle foretages destruktive undersøgelser ved opskæring i lofter, meddelte Gjensidige Forsikring ved ..., at Gjensidige Forsikring ikke var indstillet på at dække omkostningerne.

Gjensidige Forsikring ville i stedet for betale for en teoretisk beregningen af konstruktionen. Dette skulle udføres af et anerkendt firma, og [taksator 1] foreslog Teknologisk Institut. Det viste sig, at Teknologisk Institut ikke havde nogle personer ansat, der kunne udføre en sådan beregning, og de henviste til [lydrådgiver 1], som de førende eksperter på området. [Lydrådgiver 1] oplyste, efter at have set på materialet og konstruktionsopbygningen, at de ikke havde nogle beregningsmetoder eller modeller, der kunne udføre en sådan teoretisk beregning, således at den ville være retvisende.

Efter nogle forhandlinger med forsikringsselskabet, blev der indgået en aftale med forsikringsselskabet om, at der skulle foretages Akustiske målinger (lydprøver).

Gjensidige Forsikring indvilgede i at dække hele omkostningen til akustiske undersøgelser, såfremt det viste sig, at der var væsentlige afvigelser og halvdelen eller kr. 15.000, såfremt rapporten ikke viste, at der var fejl ved det udførte arbejde. Herefter blev undersøgelserne iværksat. Resultatet efter undersøgelserne var som anført i rapport fra [lydrådgiver 1].

Nu afviser Gjensidige Forsikring at foretage udbedringsarbejder, således at konstruktionernes ydeevne bringes tilbage til det oprindelige udgangspunkt. Gjensidige Forsikring afviser med henvisning til bilag; SBI 2015:27 og konstruktionsopbygning vist i Byg-erfablad (23) 180305 Brandsikring og Lydisolering af træetageadskillelser.

Bemærkninger:

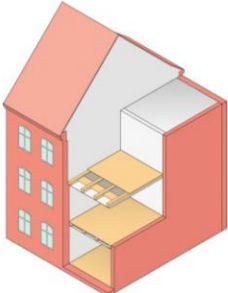
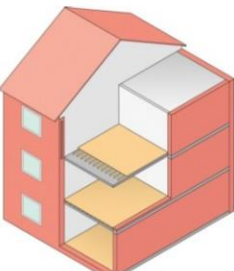
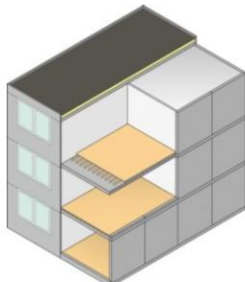
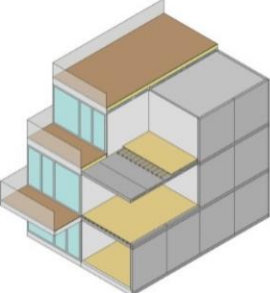
SBI 2015: 27 er et projekt, der primært er udført for at afdække omfanget for behov for forbedringer af lydforhold i eksisterende beboelsesbygninger.

SBI 2015:27 er baseret på forskellige vurderinger og erfaringer og målinger.

SBI 2015:27 henviser til SBI anvisnings 243 (år 2014).

Gjensidige Forsikring Bruger type **E1** i materialet fra SBI til at sammenholde med [lydrådgiver 1's] rapport.

Tabel 5. Bygningstyper og hovedkarakteristika for dansk etageboligbyggeri. Bygningstyperne betegnes E1, E2, E3 som i SBI-anvisning 243 *Lydisolering mellem boliger – eksisterende byggeri* (Rasmussen & Petersen, 2014). Mht. lydkrav henvises til Tabel 2.

Bygningstype E1	Bygningstype E2	Bygningstype E3	Nybyggeri
Ældre muret byggeri med træetageadskillelser Periode: Ca. 1850 til 1930/1950 Antal boliger i Danmark: Ca. 500.000	Muret byggeri med støbte etageadskillelser Periode: Ca. 1930 til 1960 Antal boliger i Danmark: Op til ca.100.000	Betonelementbyggeri Periode: Fra ca. 1960 til 2009 Antal boliger i Danmark: Ca.400.000	Betonelementbyggeri Periode: Fra ca. 2010 til 2014 Antal boliger i Danmark: Ca.20.000
			
Lydkrav: Nej	Lydkrav: Nej	Lydkrav: Ja	Lydkrav: Ja
Lydisolation: $R'_w \sim 42-50$ dB $L'_{n,w} \sim 63-75$ dB	Lydisolation: $R'_w \sim 45-53$ dB $L'_{n,w} \sim 58-65$ dB	Lydisolation: $R'_w \geq 52-53$ dB $L'_{n,w} \leq 58$ dB	Lydisolation: $R'_w \geq 55$ dB $L'_{n,w} \leq 53$ dB
Bygningstypen E1 kan ikke lydklassificeres efter DS 490:2007	Bygningstypen E2 kan ikke lydklassificeres efter DS 490:2007	DS 490:2007 Lydklasse: D	DS 490:2007 Lydklasse: C

Men her er brugt oplysninger og vurderinger for bebyggelser med såvel bindingsværksvægge bygget fra år 1850 og muret byggeri op til 1930/50; det er således bygninger der har forskellige konstruktioner men har til fælles, at de har træetageadskillelser.

Men lydforhold m.m. vil sædvanligvis være væsentlig anderledes (ringere) i bindingsværkshuse og bygninger opført helt tilbage fra år 1850 som indgår i den gruppe E1.

Af side 26 i SBI 2015:27 fremgår det endvidere, at der slet ikke har været udført feltmålinger i den boligtype, E1, som Gjensidige Forsikring henviser til.

SBI 2015:27 henviser til SBI anvisning 243, som igen henviser til SBI anvisning 173 fra år 1992. Der beskrives; at der har været foretaget nogle målinger på træetageadskillelser, hvor et typisk gen-

nemsnit er målt til 48,9 dB for luftlyd og 63,2 dB, disse værdier er således bedre end de værdier som anvendes som et gennemsnit i de efterfølgende SBI rapporter og anvisninger.

Disse værdier svarer også bedre til de værdier [lydrådgiver 1] har målt i de originale lejligheder i ... der er brugt til referencemålinger ([lydrådgiver 1] målt luftlyd 53 dB og trinlyd 63-64 dB).

Uddrag side 17

'Udvælgelse af bebyggelser

Det var planen at gennemføre feltmålinger i tre forskellige bygningstyper:

- Bygningstype E1: Ældre muret byggeri med træetageadskillelser
- Bygningstype E2: Muret byggeri med støbte etageadskillelser
- Bygningstype E3: Betonelementbyggeri

Der blev gennem en række kontakter, inkl. Landsbyggefonden, søgt efter relevante bebyggelser, hvor renovering skulle påbegyndes og feltmålingerne tidsmæssigt kunne indpasses i renoveringsprocessen og projekttidsplanen. Der blev etableret kontakt til i alt 13 specifikke projekter og ca. 10 yderligere kontakter til rådgivere og boligselskaber og udarbejdet lister med bebyggelsesdata, adresser, konstruktioner, tidsplaner og kontaktpersoner mv.

Der kom aftaler i stand om feltmålinger i to bebyggelser af typen E2 og to af typen E3. Af forskellige grunde blev ikke muligt at få adgang til gennemførelse af feltmålinger i bygningstype E1, og det blev besluttet i stedet at udvide med flere målinger efter renovering i den ene bebyggelse af typen E3.'

Det er således min vurdering, at SBI's rapporter og de lydkrav som Gjensidige Forsikring efterfølgende har opstillet, ikke kan anvendes som mål for, hvilket lydkrav nærværende bygning skal opfylde ved renovering.

Bemærkninger til Byg Erfablade som Gjensidige henviser til:

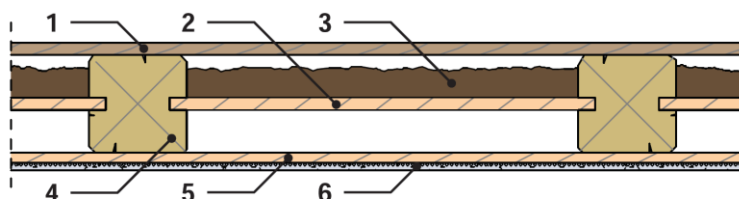
Indskudsbrædder ikke reetableret i de områder, jeg har kunne besigtige og entreprenøren har oplyst at der ikke er etableret nye indskudsbrædder men der er oplagt 2 mm ståltråd til fastholdelse af isolering. Der er tegn på, at lydgips spænder fra bjælke til bjælke og ikke er mellemunderstøttet, der er således alene fritspændende gipsplader udført som 15 mm lydgips mellem bjælkerne, der ses heller ikke fastgørelser på tværs af pladerne på entreprenørens kvalitetssikringsmateriale.

Denne konstruktion kan ikke umiddelbart sammenlignes med den konstruktion, som forsikrings-selskabet henviser til i Byg-Erfa bladet.

Ankenævnet for Forsikring

19.

94858

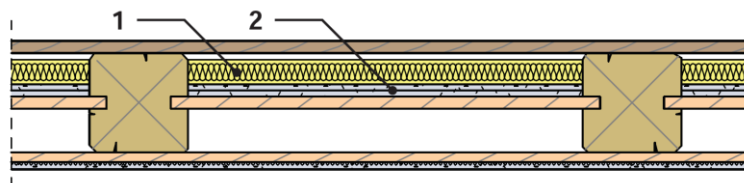
Detalje 1. Traditionel etageadskillelse.

1: Mindst 28 mm gulvbrædder. 2: Mindst 19 mm indskudsbrædder.

3: Mindst 50 mm indskudsler. 4: Træbjælkelag. 5: Mindst 19 mm forskalingsbrædder. 6: Mindst 12 mm rør og kalkpuds.

Brand: Bærende BD-Etageadskillelse 60.

Lydisolation: $R'_w = 45-50$ dB, $L'_{n,w} = 63-75$ dB.

Detalje 2. Ombygget etageadskillelse.

1: Mindst 50 mm fleksibel mineraluld. 2: Erstatning for indskudsler: 2 x 13 mm gipsplade eller 18 brandgipsplade.

Brand: Bærende BD-Etageadskillelse 60.

Forventet lydisolation: $R'_w = 44-50$ dB, $L'_{n,w} = 63-75$ dB.

Der er det forudsat, at der anvendes 18 mm lydgyips og indskudsbrædderne er bevaret, som det fremgår af ovenstående tegninger.

I det tilfælde hvor indskudsbrædderne er fjernet, der anviser Byg-erfa bladet at der skal være min. 3 x 13 mm gipskartonplade eller 2 x 15 mm lydgyips samt fleksibel mineraluld.

'Gulvbrædder kan udskiftes til:

- Mindst 18 mm gulvspånplader, krydsfiner- eller OSB-plader.

Indskudsler kan – hvis det ikke er intakt – udskiftes til:

- Mindst 2 x 13 mm gipskartonplade eller 18 mm brandgipsplade, samt fleksibel mineraluld, helst 50 mm.

Indskudsler samt -brædder kan udskiftes til:

- Mindst 3 x 13 mm gipskartonplade eller 2 x 15 mm brandgipsplade samt mindst 50 mm fleksibel mineraluld.'

Yderligere anviser faktaboks i byg-Erfa Blad, at såfremt indskudlag fjernes, skal indskudsler erstattes af materiale med samme vægt, eller bedre, dette for at opretholde samme lydisolation og hulrum skal forsynes med isolering.

I dette tilfælde oplyser entreprenøren, at der er anvendt en lydgyips 15 mm, der ifølge fabrikan-
tens oplysninger har en rumvægt på 12 kg/m².

Tilsvarende er lerindskud har en vægt på ca. 16-19 kN/m³, svarende til ca. 80 kg/m² ved 50 mm
lerlag, så selv om vægten måske er mindre ved udtørring af lerlaget, er der stadig en væsentlig
forskel.

Endvidere bør gipspladerne efter almindelige anvisninger være understøttet pr max 450 mm eller
600 mm. Som det er udført, vil pladerne komme til at nedbøje, og det vurderes, at der således er
nærliggende risiko for at samlingerne mellem gipspladerne vil åbne sig, og der vil være direkte
gennemgang af lyd. Såfremt der er åbninger mellem gipspladerne, vil det endvidere være tvivl-
somt at brandsikkerheden er opretholdt.

Det er således min konklusion, at konstruktionerne som der henvises til i Byg- Erfa blad heller ikke
er opfyldt.

Foto, etageadskillelse der ses at gipsplade anvendt som indskud er 15 mm."

Af notat/mail af 8/6 2020 fra lydrådgiver 2 til selskabet fremgår bl.a.:

"Hermed mine svar på dine spørgsmål. Jeg vil også i videst mulig omfang give den tekniske be-
grundelse for mine svar. Disse tekniske svar kan for lægmand være svære helt at forstå, men jeg
mener det er en vigtig del af svaret. Nedenfor er dine spørgsmål kopieret ind, og besvaret et ad
gangen.

**Kan der udføres en beregning af lydisolations, ved valgte løsning. Hvis ja. Ville der skulle foretages
en beregning.**

Nej, der kan ikke med de beregningsmetoder der findes, og som er verificeret, kunne foretages en
beregning, der kan give et entydigt svar på problemstillingen. Hvis man vi prøve at beregne lydiso-
lationen med 'ikke-verificerede metoder', vil der alligevel være så stor usikkerhed på resultatet, at
jeg vurderer, at det ikke kan anvendes til at afgøre denne sag.

**Vil der være forskel i trinlydisolationen ud fra valgte løsning, i forhold til eksisterende kon-
struktion med lerindskud.**

Ja – formentlig. Lydforholdene for ældre træbjælkelag er meget varierende, hvilket alle undersø-
gelser peger på. Flere ting er afgørende for etageadskillelses akustiske performance, hvor nogle af
de vigtigste er samlet masse, bjælkehøjde og hvor fast pladelagene (gulv og loftforskalling) er
monteret til bjælkelaget.

Når der spørges til trinlydisolation (el. trinlydniveau), så er massen vigtig for virkningen ved lave
frekvenser, og fastgørelsen at pladelagene er ligeledes vigtige parametre.

Hvis den samlede masse forringes, eller hvis massen af underbeklædningen (rørpuds) forringes vil
dette trække lydmæssigt nedad. Ved trinlydniveau er hulrumdæmpning (Rockwool) ikke nævne-
værdigt betydende, inden trinlyden bevæger sig som strukturlyd gennem bjælkelaget – uden om
mineralulden.

Svaret er givet ud fra, at der kan være en ændring af etageadskillelsens masse. Det skal understreges, at der kun tale om en mindre masseændring, giver det også en mindre ændring af lydforholdene.

Kan der uden at ændre på konstruktionerne, udføres trinlydisolation.

Nej. Det kræver enten en ny gulvopbygning eller et nedhængt lydisolerende loft.

Vil den valgte udbedringsmetode, kunne sidestilles med tilsvarende målinger fra Byg-Erfa data-blad 23. 180305 detalje 2 side 4

Detalje 2 er den metode [lydrådgiver 2] altid har anbefalet i tilfælde hvor indskudsleret af den ene eller anden grund er fjernet. Lydmæssigt handler det om at få reetableret så meget som muligt af den masse der er blevet fjernet, og det kan erstattes af gipsplader. Mineralulden har kun mindre effekt på luftlydisolationen, men det anbefaler vi alligevel, når man har åbent for etageadskillelsen. Som skrevet ovenfor har mineralulden ikke nævneværdig indflydelse på trinlydniveauet.

I henhold til målingerne på lydisolation som er udført af [lydrådgiver 1] (se rapport) så ligger valgte løsning inden for hvad Byg-erfa beskriver, er dette korrekt.

Ja. Der er to målinger på $R'w = 43$ dB, hvor Byg-Erfa-bladet siger 44-50 dB. Dette betyder jo, at det ligger under intervallet. Differencen er dog så lille, og inden for måleusikkerheden, at jeg vil betragte det som overholdt.

I den valgte løsning med brandgips er der anvendt 15mm brandgips. Byg – Erfa forskriver 18mm Hvor stor lydisolation udgør de sidste 3mm brandgips.

Denne ændring af massen i teorien ændre lydisolationen. I praksis vil det efter min bedste vurdering ikke være muligt at se forskel på måleresultater med de to forskellige lagtykkelser – hertil vil den meget lille forskel drukne i måleusikkerhed.

I den valgte løsning er der ikke anvendt indskudsbrædder/forskalling. Har dette indflydelse på lydisolationen

Løsningerne er beskrevet med to lag gips hvis indskudsbrædderne bevares, og tre lag, hvis de fjernes. Dette er igen massen der fokuseres på – altså i videst mulig omfang, at erstatte den fjernede masse.

Vil det have betydning for udførte lydmålinger i de skades lejligheder, hvis de har valgt at fjerne vægge mellem køkkener og værelser, for at få et større køkken, og der udføres referencemålinger i tilsvarende lejligheder, hvor disse vægge ikke er nedtaget.

Der er flere ting gemt i det svar jeg vil give her.

Når man taler lydisolation mellem rum, er det ikke alene lydisolationen for etageadskillelsen der er interessant – det er også interessant hvad væggene bidrager med af lydisolation, idet det er den samlede lydisolation der både stilles krav til i BR, og som beboerne oplever. Hvis man fjerner en væg kan disse flanketransmissionsforhold blive ændrede, og disse kan have betydelig indflydelse på resultaterne.

I forhold til fjernelse af væggen, forudsættes det, at etageadskillelsen reetableres, der hvor væggen har stået – hvis dette ikke gøres helt som det skal, kan dette naturligvis medføre en forringelse af lydisolationen. En ændring af rummets størrelse skulle ikke i sig selv betyde en ændring, idet areal/volumen korrigeres ud i efterbehandlingen af måleresultaterne.

Det der er påfaldende i denne sag er, at de renoverede lejligheder ligger helt i bunden af den forventede værdi, og de ikke-renoverede ligger helt i top over resultater, og det forhold er noget underligt. Ifølge BYG-erfabladet skulle luftlydisolationen for ikke-renoverede etageadskillelser ligge på 45-50 dB, og de ligger på 53 dB. Det er meget højt, og højere end jeg erindrer at have målt det.

I en ældre SBI rapport Nr. 188 fra 1987 'Lydisolation mellem boliger – En undersøgelse i ældre bygninger med træetageadskillelser' er der nævnt målinger på 35 ikke-renoverede etageadskillelser, hvor den maksimale værdi der blev målt var 52 dB. Dette siger ligeledes, at de høje værdier for ikke-renoverede etageadskillelser er usædvanlige (her er målt 53 dB).

Målingerne af de ikke-renoverede etageadskillelser er udført i værelser. Dette betragtes således, at der ikke er ført installationer gennem eller i etageadskillelsen, hvilket også kan give udfordringer med at sammenligne de to datasæt.

De ca. 10 dB der er målt i difference er betydeligt større end jeg ville vurdere."

Taksator 1 har i mail af 28/9 2020 til selskabet bl.a. bemærket:

"Advokaten henviser til bygherrens rådgiver, som oplyser at der er anvendt lydgips på 15 mm. Dette er ikke korrekt. Her er anvendt 15,4 mm brandgips som erstatning for lerindskuddet og igen som afsluttende loft, i stedet for pudsloft. Brandgips udgør det som kl. 1 beklædning, som afsluttende loft. Euroklasse A2-s1,d0 svare til: (overflade klasse In I). Jeg er ikke bekendt med at der skulle være noget som hedder lydgips på 15 mm?

Alle brandkrav i den udførte konstruktion er overholdt.

Lydmålingerne på det udførte arbejde, viser at de har samme reference som Byg erfa Forventet lydisolation: $R'w = 44-50$ dB, $L'_{n,w} = 63-75$ dB."

Selskabet har i mail af 26/11 2020 til entreprenøren bl.a. anført:

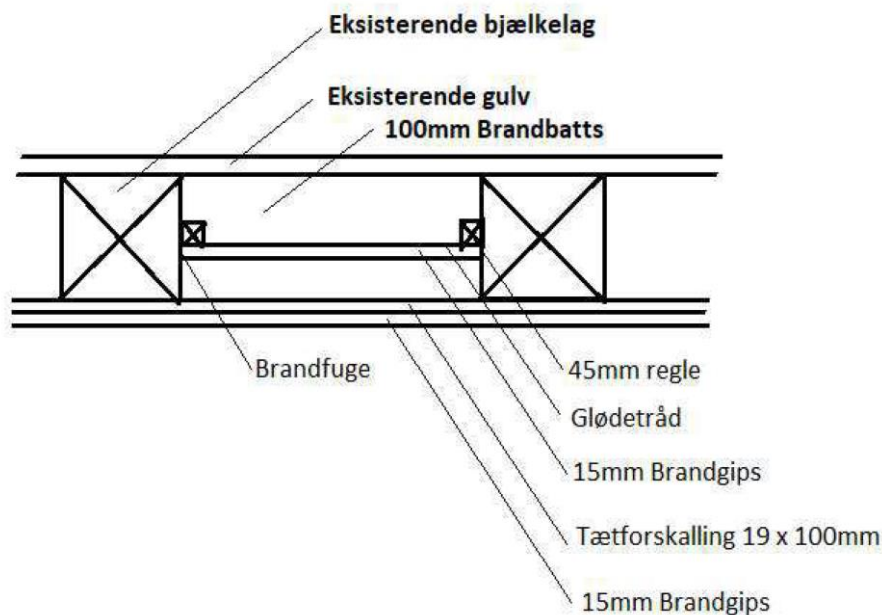
"Vil du kommentere på nedenstående skriv fra kundens advokat. Se vedhæftet.

'Ifølge tegningen, selskabets bilag D, der vedhæftes nærværende skrivelse, er gipspladerne frit-hængende mellem bjælkerne. Dette følger ikke leverandørens anvisninger, hvor der skal være understøtninger og fastgørelse pr. max 450 mm. Ifølge entreprenørens udleverede kvalitetssikring bestående af 5 sider, der tillige vedhæftes nærværende skrivelse, ses ingen fastgørelse på tvært af pladerne. Der ses alene fugemasse i samlingerne.' "

Entreprenøren har i mail af 26/11 2020 til selskabet bl.a. anført:

"Jeg har dd talt med [producent]. Han informere om at det sagtens kan holde og de ikke vil bøje ned hvorfor det ikke er lydmæssigt et problem. Deres målinger på 600 mm viser ej heller at der skulle være problemer hertil i følge [producent]."

Af bilaget "Detaljetegning over etageadskillelse mellem lejlighederne" fremlagt af selskabet fremgår bl.a.:

Af Byg-Erfablad (23) 180305 "Brandsikring og lydisolering af træetageadskillelser – ombygning og renovering" fremgår bl.a.:

"Krav til brandsikring og lydisolation"

...

De nugældende krav (Lydklassifikation af boliger. DS 490:2007. Dansk Standard, 2007) til etageadskillelsers lydisolation omfatter bestemmelser om luftlydisolation og om trinlydniveau. Mellem en bolig og rum uden for boligen skal luftlydisolationen mindst være $R'w \geq 55$ dB. I beboelsesrum må trinlydniveauet fra andre boliger og fra fællesrum højst være $L'_{n,w} = 53$ dB, mens trinlydniveauet fx fra altaner samt fra toilet og baderum (større end 2,5 m²) højst må være $L'_{n,w} = 58$ dB i andre boliger.

Oprindelig konstruktionsopbygning

...

Etageadskillelsens luftlydisolation er normalt $R'w = 45-50$ dB, og dens trinlydniveau $L'_{n,w} = 63-75$ dB (Lydisolering mellem boliger – Eksisterende byggeri. SBI-anvisning 243. Statens Byggeforskningsinstitut, 2013), begge dele altså langt under kravniveauet i det gældende bygningsreglement.

Hvornår gælder de nye lydkrav?

Ældre etageadskillelser overholder ikke de nugældende lydkrav, og derfor vil en udskiftning af elementer i bygningsdele indebære, at de lydmæssige egenskaber ikke må forringes, men bør opgraderes. Når bygningers anvendelse ændres fra fx kontorer til boliger, skal de lydmæssige egenskaber opgraderes til at opfylde nugældende krav. Ved særlige forhold kan myndighederne dispensere. Almindeligt vedligehold – uden indgreb i konstruktionerne – vil normalt ikke indebære, at der skal opgraderes til nugældende krav.

Ændringer i konstruktionen

Hvis formålet med ændringen er at forbedre etageadskillelsens brand- og lydmæssige egenskaber, er det enkleste at arbejde med en ny gulvopbygning eller en ny loftløsning. På den måde undgås det, at indskudslaget i etageadskillelsen ændres. Det forudsætter dog, at indskudslaget er intakt, figur 1.

Ved udskiftning af gulvbrædder forekommer det, at indskudsmaterialet fjernes. Konsekvensen er både væsentligt kraftigere generende trinlyd og forringelse af de brandmæssige egenskaber. Det er vigtigt at pointere, at indskudsmaterialet og de andre lag i etageadskillelsen er væsentlige for at opretholde både de brandmæssige og de lydmæssige egenskaber.

Fjernes nogle lag i etageadskillelsen, er det nødvendigt at udskifte dem med materialer, der har tilsvarende brandmodstandsevne, og som samtidig fastholder eller forøger lydisolationen. Se faktaboks.

Lyd

For at opretholde samme lydisolation i en etageadskillelse, hvor indskudslag eller lignende fjernes, skal lagene erstattes med nye lag, hvis vægt og tæthed i samlinger mindst skal svare til de oprindelige. Større vægt eller tykkelse giver højere lydisolation. Hvis der etableres nye hulrum i konstruktionen, skal de være dæmpet med porøst materiale, fx fleksibel mineraluld.

Det er også vigtigt, at samlinger mellem nye og eksisterende bygningsdele udføres lydtætte. Endelig bør det sikres, at lydtransmission via flankerende vægge er uden betydning.

På de efterfølgende detaljetegninger 1 og 2 ses den traditionelle træetageadskillelse og et materialeeksempel på et alternativ til et traditionelt indskudslag, som både tilgodeser gældende brandkrav og opretholder de oprindelige lydmæssige egenskaber.

Bemærk, at indgreb alene i indskudslaget ikke giver mulighed for at forbedre de lydmæssige egenskaber for en træetageadskillelse. Udskiftning af materialer, der fastholder eksisterende brand- og lydtekniske egenskaber, bør ske som anført nedenfor (5).

Gulvbrædder kan udskiftes til:

- Mindst 18 mm gulvspånplader, krydsfiner- eller OSB-plader.

Indskudsler kan – hvis det ikke er intakt – udskiftes til:

- Mindst 2 x 13 mm gipskartonplade eller 18 mm brandgipsplade, samt fleksibel mineraluld, helst 50 mm.

Indskudsler samt -brædder kan udskiftes til:

- Mindst 3 x 13 mm gipskartonplade eller 2 x 15 mm brandgipsplade samt mindst 50 mm fleksibel mineraluld.

Loftsforskalling, samt rørvæv og puds kan udskiftes til:

- Mindst 2 lag klasse 2 beklædning, den inderste i pladeform.

Hvis der også ønskes en lydmæssig opgradering, er det nødvendigt at udføre et nyt gulv eller loft – evt. begge dele med tilstrækkelig tyngde og tykkelse samt elastisk/uafhængig montering. Eksempler vises nedenfor."

Forsikringsbetingelserne indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

"ERSTATNINGSREGLER

...

112 Nyværdiforsikring

De forsikrede bygninger er dækket for deres fulde værdi som nye.

112.1 Skadeopgørelse for nyværdiforsikring

112.1.1 Skaden opgøres på grundlag af det beløb, som efter priserne på skadetidspunktet vil medgå til genoprettelse af det beskadigede med samme byggemåde på samme sted.

112.1.2 Ved prisansættelsen kan ikke benyttes priser for dyrere byggematerialer end i de skaderamte bygninger og højst priser for byggematerialer og byggemetoder, der er gængse på skadetidspunktet.

Der tages ved erstatningens fastsættelse hensyn til ændring af byggepriser, der måtte finde sted inden for normal byggeperiode, regnet fra skadetidspunktet.

112.1.3 Hvis det skaderamte på grund af slid og ælde er værdiforringet mere end 30 % i forhold til nyværdien, fastsættes erstatningen under hensyn til sådan værdiforringelse.

...

123.6 Forøgede byggeudgifter (lovliggørelse)

123.6.1 Forsikringen dækker efter en af forsikringen omfattet skade dækkes forøgede byggeudgifter*, som efter en skade ved istandsættelse eller genopførelse påføres forsikringstageren til opfyldelse af krav, som stilles af bygningsmyndighederne i kraft af byggelovgivningen. Erstatningen beregnes til de udgifter af ovennævnte art – regnet efter priserne på skadetidspunktet – der vil medgå til istandsættelse eller genopførelse i samme skikkelse, til samme anvendelse og på nøjagtigt samme sted."

Nævnet udtaler:

Den forsikrede bygning er en etageejendom opført i 1926. Etageadskillelserne er udført traditionelt med tværgående bjælkelag og mellemliggende indskudsbrædder og lerindskud.

Klageren – andelsboligforeningen – var den 8/5 2018 udsat for en vandskade, idet et vandrør på loftet over opgangen sprang læk og forårsagede skader fra 4. sal til kælder i højre side af opgangen. Selskabet har anerkendt dækning over bygningsforsikringen, og udbedringsarbejdet

blev udført frem til sommeren 2019. Som led i udbedringsarbejdet blev indskudsbrædder og lerindskud fjernet, og der blev i stedet udført en konstruktion mellem etagebjælker med brandbatts på metaltråd og en underliggende gipsplade. Rørpudslofterne blev erstattet af tætfor­skalling og gipsplade.

Klageren har anført, at beboerne efter udbedringsarbejdet oplever væsentligt ringere lydfor­hold i ejendommen, og at de dårligere lydforhold er dokumenteret ved lydprøver udført af lyd­rådgiver 1. Klageren har anført, at selskabet har valgt entreprenøren, som har udført en anden og ringere udbedring, end hvad der svarer til vejledningen i Byg-Erfablad (23) 180305 "Brand­sikring og lydisolering af træetageadskillelser – ombygning og renovering". Klageren har videre anført, at det herefter må være selskabet, der skal godtgøre, at udbedringen er foretaget i overensstemmelse med forsikringsbetingelserne, og denne bevisbyrde er ikke løftet. Klageren har også anført, at der er opsat gipsplader mellem etagebjælker uden korrekt understøtning på tværs af pladerne, og at der derfor er risiko for nedbøjning og yderligere forringelser af lydfor­hold langs pladesamlinger.

Selskabet har anført, at anvendelse af lerindskud ikke er en byggemetode, der anvendes i dag, og at der derfor ikke er sket retablering med denne byggemetode. Der er sket en udbedring, som svarer til vejledningen i Byg-Erfabladet, og de udførte lydmålinger ligger inden for vejled­ningens funktionskrav. Selskabet har også anført, at klageren ikke i øvrigt har bevist, at der er fejl eller mangler ved den udførte udbedring.

Selskabet har fremlagt en detaljetegning over den nye konstruktion af etageadskillelserne, og entreprenøren har fremlagt fotos. Det fremgår, at der under gulvbrædder og mellem det ek­si­sterende bjælkelag er udlagt 100 mm brandbatts på metaltråd. Der er herunder opsat regler på siderne af bjælkerne, hvorunder der er monteret 15 mm brandgips i spænd mellem bjælkelag­et, og der er fuget med brandfuge. Under bjælkelaget er der udført en 19 x 100 mm tætfor­skalling, og herunder er der opsat en 15 mm brandgipsplade.

Klagerens lydrådgiver 1 har i teknisk notat af 18/9 2019 anført, at der er udført målinger af lydforhold, dels i de skaderamte lejligheder i opgangen th., dels i en naboopgang, hvor der ikke er foretaget renovering af etagedækkene. Formålet med målingerne har været at dokumentere, om lydforholdene i de renoverede lejligheder er påvirket af renoveringen af etagedækkene. Måleresultaterne viser, at de renoverede lejligheder har en luftlydisolation på 43-45 dB og et trinlydniveau på 70-75 dB, mens de originale lejligheder havde en luftlydisolation på 53 dB og et trinlydniveau på 63-64 dB. Der er således en negativ forskel i luftlydisolation mellem de renoverede lejligheder og de originale lejligheder på 8-10 dB og en negativ forskel i trinlydniveau på 6-12 dB. Rådgiveren har anført, at man betragter forskelle på 5 dB eller mere som væsentlige forringelser, og lydforholdene må derfor betragtes som væsentligt forringede for både luftlydisolation og trinlydniveau.

Selskabet har bemærket, at lydrådgiver 1 ikke har forholdt sig til de lydisoleringskrav, som med rette kan forventes af den nuværende konstruktion, idet det fremgår af "Detalje 2 – ombygget etageadskillelse" i Byg-Erfablad (23) 180305, at der kan forventes en luftlydisolation på 44-50 dB og et trinlydniveau på 63-75 dB.

Selskabets taksator 2 har i notat af 6/11 2019 anført, at der er anvendt en gængs udbedringsmetode, som tidligere er godkendt ved brandudbedring i både København og Århus Kommune. Han har anført, at løsningen er beskrevet i "Detalje 2" i Byg-Erfablad (23) 180305, og at lydmålingerne holder sig inden for de værdier, som er anført i Byg-Erfa og SBI-anvisning, og som således er gængse. Han har videre anført, at det ikke vil være plausibelt at kræve, at der skulle opfyldes krav for nøjagtigt den aktuelle ejendom, hvis den har en bedre lydisolationsværdi, end hvad der er gængs for tilsvarende bygninger. Han har desuden anført, at lydrådgiver 1's referencemålinger er udført i en anden type lejlighed og i rum med anden indretning, og at disse referencemålinger ikke er fyldestgørende som reference for et krav. Han har anført, at det nærmest vil være teknisk umuligt eller medføre et tillæg, som ikke kan kræves dækket af forsikringen, at ændre konstruktionerne således, at de vil kunne opfylde det samme som ved lerindskud.

Klagerens rådgiver 1 har i byggeteknisk notat af 10/2 2020 anført, at de lydkrav, som selskabet på baggrund af SBI's rapporter har opstillet, ikke kan anvendes som mål for, hvilke lydkrav nærværende bygning skal opfylde ved renovering, da "Bygningstype E1", som selskabet sammenholder med, dækker over meget forskellige bygninger fra 1850 til 1930/1950, og da der ikke i SBI-rapport 2015:27 er foretaget feltstudier for at fastlægge lydniveauer for "Bygningstype E1". Rådgiver 1 har videre anført, at den udførte konstruktion ikke umiddelbart kan sammenlignes med den konstruktion ("Detalje 2"), som selskabet henviser til i Byg-Erfablad (23) 180305, idet der ikke er retableret indskudsbrædder mellem bjælkelaget og blot opsat 15 mm lydgipsplader. Gipspladerne spænder fra bjælke til bjælke uden mellemunderstøtning, hvilket giver nærliggende risiko for åbninger mellem pladerne som følge af nedbøjninger med direkte lydgenngang til følge. Han har desuden anført, at det fremgår af Byg-Erfablad (23) 180305, at fjernes indskudslaget, skal indskudslaget erstattes af materiale med samme vægt eller bedre. Lydgips på 15 mm har en rumvægt på 12 kg/m², mens det tidligere lerindskud havde en vægt på ca. 80 kg/m² – dog måske lidt mindre efter udtørring – så der er efter hans opfattelse en væsentlig forskel.

Selskabets lydrådgiver 2 har i notat af 8/6 2020 anført, at lydforholdene for ældre træbjælkelag er meget varierende og blandt andet afhænger af etageadskillelsens samlede masse, bjælkehøjden, og hvor fast pladelagene er monteret til bjælkelaget. Han har anført, at "Detalje 2" i Byg-Erfabladet er den metode, som man altid har anbefalet, når indskudslaget af den ene eller andet grund er fjernet. Lydmæssigt handler det om at få retableret så meget som muligt af den masse, der er blevet fjernet, og det kan erstattes af gipsplader. Hvis den samlede masse forringes, eller hvis massen af underbeklædningen (rørpuds) forringes, vil det trække lydmæssigt nedad. Mineralulden har kun en mindre effekt på luftlydisolationen og ingen nævneværdig indflydelse på trinlydniveauet. Rådgiveren bekræfter, at lydrådgiver 1's målinger af lydisolationen ligger inden for, hvad Byg-Erfa beskriver, idet der dog er to målinger af luftlydisolationen på 43 dB, hvor Byg-Erfabladet siger 44-50 dB, men differencen er lille og inden for måleusikkerheden. Han har anført, at det i praksis ikke vil være muligt at måle forskel, om der er anvendt 15 mm eller 18 mm gipsplader. Han har anført, at det er påfaldende, at de renoverede lejligheder ligger helt i bunden af de forventede værdier, og de ikke-renoverede ligger helt i top, og at de

ligger højere, end han erindrer at have målt i sådanne bygninger. Han har anført, at der kan være udfordringer ved at sammenligne datasættene for renoverede og ikke-renoverede lejligheder.

Selskabet har adspurgt entreprenøren angående gipspladerne mellem etagebjælker, og entreprenøren har anført, at producenten har oplyst, at gipspladerne sagtens kan holde til det og ikke vil bøje ned, hvorfor der ikke er noget lydmæssigt problem i relation til understøtning.

Af Byg-Erfa blad (23) 180305 "Brandsikring og lydisolering af træetageadskillelser – ombygning og renovering" fremgår det blandt andet, at "Udskiftning af materialer, der fastholder eksisterende brand- og lydtekniske egenskaber, bør ske som anført nedenfor ... Indskudsler kan – hvis det ikke er intakt – udskiftes til: Mindst 2 x 13 mm gipskartonplade eller 18 mm brandgipsplade, samt fleksibel mineraluld, helst 50 mm. Indskudsler samt -brædder kan udskiftes til: Mindst 3 x 13 mm gipskartonplade eller 2 x 15 mm brandgipsplade samt mindst 50 mm fleksibel mineraluld. Loftsforskalling, samt rørvæv og puds kan udskiftes til: Mindst 2 lag klasse 2 beklædning, den inderste i pladeform."

Af forsikringsbetingelsernes punkt 112.1.1 fremgår det, at "Skaden opgøres på grundlag af det beløb, som efter priserne på skadetidspunktet vil medgå til genoprettelse af det beskadigede med samme byggemåde på samme sted." Af punkt 112.1.2 fremgår det, at "Ved prisansættelsen kan ikke benyttes priser for dyrere byggematerialer end i de skaderamte bygninger og højst priser for byggematerialer og byggemetoder, der er gængse på skadetidspunktet."

Nævnet lægger til grund, at den udførende entreprenør er valgt af selskabet, og at selskabet er indgået i udbedringsarbejdet på en sådan måde, at selskabet over for klageren må hæfte for eventuelle mangler ved det udførte arbejde. Dette er ikke over for nævnet bestridt af selskabet.

Nævnet lægger videre til grund, at udførelse af etageadskillelser med lerindskud ikke længere er en gængs byggemåde, og at lerindskuddet blev fjernet som nødvendigt led i skadeudbedringen. Nævnet finder, at selskabet derfor efter forsikringsbetingelsernes punkt 112.1.2 er be-

Ankenævnet for Forsikring

30.

94858

rettiget til at yde erstatning svarende til udførelsen af en ny konstruktion af etageadskillelsen uden lerindskud, men med byggematerialer og byggemetoder, der er gængse på skadetidspunktet.

Spørgsmålet er herefter, om der er mangler ved det udbedringsarbejde, som entreprenøren har udført.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at der er en sådan usikkerhed om bedømmelsen af oplysningerne i sagen, at sagen ikke skønnes egnet til at kunne afgøres ved nævnsbehandling på skriftligt grundlag.

Nævnet har navnlig lagt på den usikkerhed, der efter oplysningerne i sagen er forbundet med at vurdere, hvad der er et acceptabelt lydniveauet, betydningen heraf for beboerne og hvilke tiltag, der i givet fald skal gennemføres for at sikre, at selskabet har levet op til sin forpligtelse til at foretage udbedring efter vandskaden

Nævnet afviser derfor sagen fra behandling, jf. vedtægternes § 4, stk. 3, nr. 3.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Denne sag afvises fra behandling ved Ankenævnet for Forsikring.

Klagegebyret tilbagebetales.

Svend Bjerg Hansen